1791. Zaręczenie wzajemne obojga narodów.

ZARĘCZENIE WZAIEMNE
OBOYGA NARODOW.

Prawo Dnia 20. Miesiąca Października Roku 1791. uchwalone.

KU WIECZNEY PAMIĘCI SPRAWY NIZEY OPISANEY.

MY STANISŁAW AUGUST
z Bożey Łaski i Woli-Narodu
KROL POLSKI,
WIELKI XIĄŻĘ LITEWSKI, RUSKI, PRUSKI, MAZOWIECKI, ZMUDZKI, KIIOWSKI, WOLYNSKI, PODOLSKI, PODLASKI, JNFLANTSKI, SMOLENSKI, SIEWIERSKI Y CZERNIECHOWSKI.
za Zgodą
PANOW RAD SENATU
TAK DUCHOWNYCH, JAKO Y SWIECKICH;
oraz
POSŁOW ZIEMSKICH KORONY
POLSKIEY, Y WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO.

Bacząc ustawicznie na powinność Naszą ku wspólney Oyczyźnie swey Rzepltey Polskiey, którey wszystkę ozdobę, pożytek pospolity, a naywięcey umocnienie od niebespieczeństwa tak wewnętrznego, iako i zewnętrznego, opatrzyć powinniśmy; maiąc przytym przed oczyma

chwalebny, a oboiemu Narodowi bardzo należny związek, i społeczność Aktem Unii przez Przodki Nasze potylokrotnie na wieczne czasy za wspólnym obudwóch Narodów, tak Korony Polskiey, iako i Wielkiego Xięstwa Litewskiego zezwoleniem uczynioną i dotąd uprzeymością, a statecznością oboiey strony dzierżaną, stanowiemy: Iż, iako iedną powszechną, i nieoddzielną USTAWĘ RZĄDOWĄ całemu Państwu Naszemu, Koronie Polskiey i Wielkiemu Xięstwu Litewskiemu służącą mamy, tak tymże iędnym Rządem i Woysko Nasze wspólnę, i Skarby, w ieden nie rozłączony Skarb Narodowy połączone, rządzone mieć chcemy, a to pod następuiącemi warunkami:

1mo. Kommissyą Woyskową i Kommissyą Skarbową Oboyga Narodów, ròwna połowa Osób z Korony, a druga ròwna połowa Osòb z Wielkiego Xiestwa Litewskiego składać maią; a zaś skład Kommissyi *Policiei*, co do liczby Osób onę składaiacych, iako skutek dobrowolnego zezwolenia Wielkiego Xięstwa Litewskiego, nie ma nigdy służyć za *praejudicatum* dla tegoż Wielkiego Xiestwa Litewskiego, i owszem wszystkie Magistratury, któreby Rzeczpospolita w poźnieyszym czasie in-

ne, a oboygu Narodom wſpólne ſtanowić miała; w tych wſzyſtkich liczba równa oſób, tak z Korony, iako i W. X. L: mieſzczona być ma.

2do. Wielkie Xieſtwo Litewſkie mieć będzie takąż ſamą liczbę Miniſtrów i Urzedników Narodowych; oraz z temiż Tytuły i obowiązkami, iak Korona kiedykolwiek mieć będzie.

3tio. W Kommiſſyach Woyſkowey i Skarbowey, Prezydencya koleią będzie, raz przy Litwie, drugi raz przy Koronie, z ròwnym wymiarem czaſu.

4to. Kaſſa Skarbowa z publicznych Rzeczypoſpolitey Litewſkich dochodòw, w Wielkim Xięſtwie Litewſkim ma zoſtawać.

5to. Sprawy Kommiſſyi Skarbowey Sądowi powierzone, co ſie tycze Litwy, mieć będą Sąd ſwòy, z Oſób w Kommiſſyą nie wchodzących uſtanowiony, w Wielkim Xięſtwie Litewſkim, podług oſobnego na to Prawa.

A te wſzyſtkie rzeczy tu poſtanowione i obwarowane, My Król za zgodą Skonfederowanych Stanòw, znaiąc bydź potrzebne, i oboiemu temu Narodowi, tak Koronie Pol-

ſkiey, iako i Wielkiemu Xieſtwu Litewſkiemu, iako iędney, wſpólney, a nierozdzielney Rzepltey, pożyteczne, uznaiemy bydź Artykułami Aktu Unii tychże Narodów, oraz trwałość i nienaruſzenie onych, przez Akt niniey-ſzy waruiemy, utwierdzamy, i umacniamy warunkiem, utwierdzeniem, i umocnieniem takim, jakie mamy w Akcie Unii Korony Pölſkiey i Wielkiego Xieſtwa Litewſkiego. A iako My Król za Artykuł *Pactorum Conventorum* to wſzyſtko ſobie poczytuiemy, tak y Naſtępcom Naſzym toż wſzyſtko *inter Pacta Conventa* ku zaprzyſięganiu umieſzczanym mieć chcemy.

KOMMISSYA SKARBOWA
RZECZYPOSPOLITEY
OBOYGA NARODOW.

Prawo Dnia 27. Mieſiąca Października 1791 Roku uchwalone.

I.

Mieyſce Kommiſſyi.

Kommiſſya Skarbowa Oboyga Narodòw, odbywać ſię ma w Mieście Rezydencyi Kròlewſkiey.

II.

Skład Kommiſſyi.

1mo, Kommiſſya Skarbowa Oboyga Narodòw, ſkładać ſię ma z Podſkarbich, y z ſzeſnaſtu Kommiſſarzòw, iako to: 1. Dwòch Senatorów, to ieſt: ieden z Korony alter-

natą, miedzy Prowincyami Koronnemi obierany, a drugi z Senatorów Litewſkich. 2. Ośmiu z Stanu Rycerſkiego, to ieſt: czterech z Korony, po dwòch z każdey Prowincyi Koronney, a czterech z Litwy. 3. Sześciu z Plenipotentów Miaſt na Seym, to ieſt: po dwóch z każdey Prowincyi Koronney, a dwóch z Litwy.

2do. Wſzyſcy Kommiſſarze Skarbowi, obierani będą na Seymach Ordynaryinych co dwa lata z Kandydatów, a na każdey takiey co lat dwie Elekcyi, Kommiſſarze Skarbowi, mogą bydź na dalſzy czas znowu obranemi.

3tio. Obranym na Kommiſſarza Skarbowego bydź nie może. 1. Kto nie ma od Roku nie wątpliwey poſseſsyi dziedziczney z Stanu Rycerſkiego Ziemſkiey, a Obywatel Miaſta Mieyſkiey *reſpective* ſwóiey Prowincyi. 2. Kto nie był choć raz na ſunkcyi publiczney od Elekcyi zależącey. Wyſłużone lat 6. bez przerwy w Skarbie Rzeczypoſpolitey na ſtopniu Officyaliſty przy boku Kommiſsyi, lub na ſtopniu Superintendenta, Kontraregeſtranta i Kaſsyera Skarbowego, poczytane bydź maią za odbycie ſunkcyi publiczney. 3. Kto

ieſt obowiązany aktualną ſłużba Woyſkową. 4. Kto ieſt Posłem na Seym.

4to. Prezeſem w Kommiſſyi Skarbowey, będzie ieden z Podſkarbich. Podſkarbiowie Koronni i Litewſcy, ułożą między ſobą koley Prezydencyi, z równym wymiarem czaſu, co do Prezydencyi, miedzy Koroną y Litwą. Gdyby żadnego Podſkarbiego przytomnego nie było, w tedy prezydować będzie pierwſzy z porządku Kommiſſarz Koronny, ieżeli koley Prezydencyi przypadnie na Podſkarbiego Koronnego; Litewſki zaś, ieżeli koley Prezydencyi przypada na Podſkarbiego Litewſkiego.

5to. Prezyduiący z Korony i Litwy, wyznaczać mogą po trzech Aſseſsorów, którzy po wykonaniu przyſięgi na ſekret Izby, zaſiadać będą w Kommiſsyi *cum voce conſultiva.* Takowe iednak w Kommiſsyi zaſiadanie nie ma bydź rozumiane za odbycie funkcyi publiczney.

6to. Komplet Kommiſsyi bedzie naſtepuący: W obiektach nietyczących ſię Miaſt, y ſie handlowych, komplet ſkładać ſię ma z pięiu naymniey oſób *vocem decisivam* w Kom-

missyi maiących, ze Stanu Szlacheckiego, z któreykolwiek bądź Prowincyi, a w tedy Kommissarze Mieyscy, zasiadać będą w Kommissyi *cum voce consultiva.* W obiektach zaś tyczących się Miast i handlowych, komplet Kommissyi składać się ma z pięciu naymniey osòb *vocem decisivam* w Kommissyi maiących, a to bez różnicy, tak, z osòb Szlacheckiego Stanu, iak i z Kommissarzów Mieyskich. W obiektach zaś tyczących się Miast i handlowych, gdy będzie rzeczą o interess szczególnie Miast Litewskich, Kommissarze Plenipotentów Miast Koronnych w równey liczbie z Litewskiemi decydować maią, a gdyby bądź Koronni, bądź Litewscy Plenipotenci, do kompletu swego nie znaydowali się, Kommissarze Skarbowi z Stanu Szlacheckiego sami decydować będą.

7mo. Kommissarze brać będą pensyą roczną, przy tabelli expens publicznych oznaczoną; wypłacanie zaś takowey pensyi ma bydź w sposobie niżey opisanym. Podskarbiowie, ponieważ są pensyą Ministrowską opatrzeni, do pensyi Kommissarskiey nie należą.

8vo. Kommissya Skarbowa mieć będzie dwóch Pisarzòw, iednego Koronnego, drugiego

go Litewſkiego, ktòry dotąd pod imieniem Skarbnego przy Kommiſsyi Skarbowey Litewſkiey zoſtawał, tych Piſarzòw w przypadku wakanſu Kommissya obierać będzie iednomyślnością, albo większością wotow ſekretnych. Piſarz powinien bydź oſiadły, Urząd iego dożywotni będzie, nikomu przedanym, ani uſtąpionym bydź nie może. Dobrowolne Urzędu tego złożenie, ma bydź Kommiſſyi podane na piſmie, i w Protokuł wpiſane, wraz z Rezolucyą Kommiſſyi, po czym Kommiſſya do Elekcyi nowego Piſarza przyſtąpi. Obowiązki Piſarza ſą: 1*mo*. Na Seſſyach Kommiſſyi zaſiadać, *cum voce consultiva*. 2*do*. Utrzymywać Protokuły Kommiſſyi. 3*tio*. Mieć Zwierzchni dozòr Kancellaryi i *Archivi* Kommiſſyi. 4*to*. W Sądach Kommiſſyi pióro trzymać i Dekreta piſać. Do Kommiſſyi należeć będzie przepiſanie ſzczególnych tym Piſarzom obowiązkòw, oraz powierzenie iednemu z nich zwierzchnego dozoru Kancellaryi i *Archivi* Kommiſſyi.

9no. Prócz Piſarzów, mieć będzie Kommiſſya przy boku ſwoim innych ieſzcze Officyaliſtòw potrzebnych, ktòrych liczbę i płacę ułoży; a układ takowy Seymowi do potwierdzenia poda, potwierdzonego zaś przez

Seym układu, odmieniać nie będzie mogła, tak co do liczby osòb Officyalistów, iak i co do płacy onych.

10mo. Zaden Kommissarz w ciągu Urzędowania swoiego, zrzekać się, ani ustępować nie może, pod iakimkolwiek bądź pozorem funkcyi swoiey Kommissarskiey, przez czas zaś urzędowania swego, ani Kommissarz Skarbowy, ani Officyalista Skarbowy w żadney inney funkcyi bydź nie mogą, i iey sprawować pod żadnym pozorem nie maią.

11mo. Podskarbiowie, Kommissarze i Officyaliści Kommissyi Skarbowey, w żadnym Sądzie suspensy brać nie będą mogli: a w przypadku potrzeby nakazania przysięgi Podskarbim, Kommissarzom i Officyalistom przy boku Kommissyi zostaiącym, po iey dopełnienie wszelkie Juryzdykcye odsyłać ich będą do mieysca, gdzie się Kommissya odbywa.

III.

Władza Kommissyi.

Władzy Kommissyi Skarbowey, oddaiemy Ekonomikę Publiczną, Rząd Skarbu Rze-

ozypoſpolitey, i dozòr całości onego, wybieranie dochodów Publicznych, Prawem wyrażnym pod iey Rząd oddanych, i tychże dochodòw Publicznych wydatek; dozòr nad Monetą, wybòr Officyaliſtòw Skarbowych, i zupełny Rząd nad niemi, nakoniec Sądowość w ſprawach niżey mymienionych.

VI.

Granice Władzy Kommiſſyi,

1mo Nie będzie wolno Kommiſſyi pod żadnym pozorem uſtanawiać podatkòw, i opłat iakichkolwiek bądź, wyraźnym Prawem nienakazanych, nie będzie wolno ſtanowić Komor Celnych wewnątrz Kraiu Rzeczypoſpolitey, albo iuż wyſtawionych daley utrzymywać; zaczym wſzelkie Komory Celne, przykomorki i ſtraże Celne, miedzy Koroną, a Litwą znoſiemy; nie będzie wolno zamykać granic Państwa Rzeczypoſpolitey, co ſię tycze handlu, i tamować wolności wywozu, lub przywozu produktów wſzelkich i rękodzieł. Nie będzie wolno odmieniać Inſtruktarzów Celnych *reſpective* granicznych ścian Rzeczypoſpolitey przez Seym pòtwierdzonych. Nie będzie wolno w wybieraniu dochodów Publi-

cznych ſtanowić Monopoliów, Prawem wyraźnym nie nakazanych, nie będzie wolno wybierać Podatków, lub iakichkolwiek bądź opłat prawem nienakazanych, i Monetą, nie podług ogłoſzonego w Kraiu ſzacunku. Żaden z Podſkarbich, i Kommiſſarzów, ani Officyaliſtów, nie będzie mógł trzymać na ſiebie, ani przez ſubordynowane oſoby, iakichkolwiek bądź dochodów Rzeczypoſpolitey; gdyby zaś który z Podſkarbich, lub Kommiſſarzy chciał na ſiebie licytować w Kommiſſyi Dobra Rzeczypoſpolitey, wtedy w Kole Kommiſſyi znaydować ſię nie ma.

2do. Nie będzie wolno Kommiſſyi, pod żadnym pretextem używać dochodów Rzeczypoſpolitey, na żadne inne wydatki, tylko na te iedynie, które wyraźnym prawem ſą determinowane, ani funduſzu na Allewiacye pozwolonego na inny zamiar obracać, tylko iedynie według przeznaczenia onego; nie będzie wolno używać i wydawać na cokolwiek bądź, bez wyraźney woli Seymu, Remanentów pozoſtałych od wydatków publicznych; nie będzie wolno zatrzymywać, lub przeciągać, komukolwiek bądź płacy z Prawa należącey, a mianowicie Woyſku, i wierzycielom Rzeczypoſpolitey, albo wypłacać monetą, nie po-

dług ſzacunku w Kraiu ogłoſzonego, wyiąwſzy Zagraniczne Długi Rzeczypoſpolitey, które podług umowy płacone bydź powinny, nie będzie wolno pożyczać komukolwiek bądź z Kaſſy Skarbowey, lub Monety w Kaſſie będącey zamieniać.

3tio, Jako nakoniec wſzelkie rozporządzenia, i działania Kommiſſyi nie maią bydź, tylko w dopełnieniu Praw i Uſtaw Seymowych Rzeczypoſpolitey, tak nigdy iey wolno nie bedzie żadnego takiego rozkazu wydawać, któryby noſił na ſobie Akt Prawodawſtwa. To wſzyſtko pod odpowiedzią w Sądach Seymowych.]

V.

Szczególny Opis Władzy, i obowiązków Kommiſſyi.

1mo. Do Władzy Kommiſſyi należy urządzenie adminiſtrowaney przez ſamych tylko Officyaliſtów Skarbowych Manipulacyi, czyli pewnego ſpoſobu wybierania Dochodów Pu-

blicznych, pod iey rząd oddanych, zawſze iednak ſtoſownie do przepiſów na Seymie uchwalonych.

2do. Mocna będzie Kommiſſya czynić Allewiacye w podatkach publicznych, podług Prawa.

3tio. Kaſſa dochodów Rzeczypoſpolitey Litewſkich, zoſtawać ma w Wielkim Xięſtwie Litewſkim, tak, ażeby cyrkulacya pieniędzy gotowych zatamowaną nie była przez wywòz onych; czego urządzenie Kommiſſyi Skarbowey powierzamy.

4to. Do Kommiſſyi należy ſtanowić nad granicą potrzebne Komory *Obſervatoria*, i tych żaden dziedzic, lub poſſeſſor dòbr, iakieykolwiek bądź natury, brónić iey nie ma, o mieyſcu iednak z dziedzicem, lub poſſeſſorem umówić ſię ma, koſzt zaś na to potrzebny łożyć bedzie Kommiſſya ze ſkarbu publicznego, nie obowiązuiąc nigdy dziedzica, lub Poſſeſſora do takowey expenſy.

5to. Lubo Prawem teraźyieyſzym Artykułu IV. Paragrafu I. zabróniono ieſt Kommiſſyi ſtanowić Komory Celne wewnątrz Kra-

iów Państwa Rzeczypospolitey, dla wygody iednak handluiących mocna będzie Kommissya stanowić w Miastach, gdzie potrzeba handlu wymagać będzie, Komory Celne, w których towary do tychże Miast przychodzące za Remissą z Komór granicznych, będą opłacać Cło, ktòrego na Komorach nadgranicznych nie opłaciły.

6to. Towary wszelkie, od ktòrych Cło Prawem naznaczone w nadgranicznych Komorach raz opłacone będzie, żadney powtòrney rewizyi, żadney powtòrney Cła opłacie, y wszelkich melioracyi onego, pod żadnym pozorem w całym Kraiu Państwa Rzeczypospolitey podlegać nie maią; wolno iednak Kommissyi w Instrukcyach Officyalistom danych, powtórne nakazywać rewizye, w przypadku pewnych o przemyceniu dowodòw, nie inaczey wszelako, iak w ciągu dwòch Niedziel od czasu expedycyi, ani daley, iak o dwie mile od granicy Państwa Rzeczypolitey; a za uznanym w części, lub w całości przemyceniem, Kommissya postępować ma podług prawa o konfiskatach.

7mo. Prócz opłat na Komorach Celnych wyraźnym Prawem naznaczonych, żadne in-

ne opłaty na tychże Komorach wybierane nie będą pod iakimkolwiek bądź pozorem i nazwiſkiem, a zatym wſzelkie dotąd bez prawa wybierane opłaty znoſiemy, i zakazuiemy,

8vo. Każdy wieżdżaiący do Kraiów Państwa Rzeczypoſpolitey po opłaceniu Cła w nadgraniczney Komorze od towarów, ieżeli iakie wieść będzie, wolen będzie iechać, gdzie mu ſię podoba; a wſzelkie nakazy zoſtawiania *vadimoniorum* w takowych przypadkach znoſiemy.

9no. Gdyby kto wyprowadziwſzy Produkta Kraiowe za granicę, tychże produktów wyprowadzonych nie mogąc wyprzedać w ciągu ſześciu Mieſięcy, nazad one wprowadzał do Państwa Rzeczypoſpolitey, w tedy Kommiſſya nakaże wracać Cło od powracaiących, a odeclonych produktów.

10mo. Kommiſſya uwalniać będzie od opłaty Cła wſzelkie rzeczy ſprowadzone z zagranicy na publiczne Rzeczypoſpolitey potrzeby, nie inaczey iednak, iak za podaną ſobie na piſmie notą, od któreykolwiek Rządowey Rzeczypoſpolitey Kommiſſyi; w Nocie tey wyſzczególnione bydź maią co do ga-

tunk

tunku i wielości ieſt, wſzyſtkie te rzeczy maiące przychodzić z zagranicy; co żadney oſobie, ani tym, które w Magiſtraturach zaſiadaią, partykularnie ſłużyć nie będzie, lecz iedynie o publicznych Rzeplitey potrzebach rozumieć ſię ma.

11mo. Kommiſſya Skarbowa Inſtruktarze Celne ułoży, ułożone Seymowi do potwierdzenia poda, potwierdzone drukować każe, i do wiadomości publiczney poda we wſzyſtkich Województwach i Powiatach, przez Kommiſſye Wojewódzkie; takowe Inſtruktarze znaydować ſię powinny na każdey Komorze Celney, i każdemu przeieżdżaiącemu, któryby ie czytać chciał, kommunikowane bydź maią.

12mo. Tranzyta wſzelkie przez Kraie Państwa Rzpltey ułatwione mieć chcemy. Potrzebne w tym celu urządzenia Kommiſſya ułoży, i do potwierdzenia Seymowi poda, a przez Seym potwierdzone, równie iak i Inſtruktarze Celne ogłaszać będzie.

13tio. Wſzyſtkie opłaty wewnątrz Kraiów Państwa Rzeczypoſpolitey na rzekach i ich brzegach od ſtatków, wſzelkich towarów i produktów wodą płynących dotąd wybierane znoſiemy, i aby nigdy żadne wybierane nie były ſtanowiemy. Co ſię zaś ty-

cze opłat od grobel ſypanych, lub brukowanych, od moſtów i przewozòw, te Kommiſsya Skarbowa będzie mocna ſtanowić, podług oſobnego na to Prawa.

14to. Zaden z przeieżdżaiacych, oſobliwie kupcy, przymuſzani nie będą iechać koniecznie traktem publicznym; tudzież przez moſty. i przewoży, od których opłata naznaczona będzie, wyiąwſzy mieyſca i trakty na granicach Państwa Rzeczypoſpolitey przeznaczone do wiazdu i wyiazdu, końcem rewizyi i opłat Celnych.

15to. Co ſię tycze czyſzczenia rzek ſpławnych, znoſzenia na nich Jazòw, i wſzelkich przeſzkod, wolność i łatwość handlu tamuiących; tudzież robienia kanałów i traktów publicznych, Kommiſſya Skarbowa znoſić ſię w tym będzie z Kommiſſyą Policyi.

16to. Obowiazkiem Kommiſſyi będzie, urzadzać Fabryki Rzeczypoſpolitey pod iey Rząd oddane, i takowych Fabryk przychody i rozchody, w dokładney Tabelli Seymowi podawać, wyiąwſzy te, które z zalecenia Seymowego ſą, lub będą kompaniom oddane.

17mo. Powinnością Kommiſſyi będzie ſtrzedz, podług ſzczegòlnych opiſów Prawa

całości dóbr Rzeczypospolitey i funduszów publicznych pod Rząd i dozór iey oddanych, sprawy wszelkie tychże dóbr i funduszów tyczące się, Kommissya Plenipotentom Skarbowym pilnować nakaże w Sądach, gdzie z Prawa należy; a ci Plenipotenci nie będą mogli godzić się ze stroną bez wiadomości Kommissyi. Na każdym Ordynaryinym Seymie Kommissya podawać ma drukowaną Tabellę tychże dóbr i funduszów publicznych, z dokładnym wyszczególnieniem przez kogo, od którego czasu, i od iakiego czasu, oraz za iakim Prawem są, lub maią bydź posiadane.

18vo. Kommissya ułoży pewny sposób licytacyi wszelkich, w Kommissyi odbywać się maiących, i takowy układ Seymowi do potwierdzenia poda.

19no. Dozorowi Kommissyi Skarbowey poruczamy Korony, i inne kleynoty Rzeczypospolitey, których nigdy i nikomu nie wyda, bez wyraźnego rozkazu Seymu.

20mo. Kommissya mieć będzie dozór nad Mennicą, strzedz będzie, aby ta we wszystkim sprawowaną była, podług opisu Praw iey służących, a mianowicie, aby stopa monety Prawem oznaczona odmienianą nie była.

21mo. Kommiſſya ſtanowić będzie, i do wiadomości publiczney podawać w Woiewództwach i Powiatach ſzacunek wewnętrzny monety zagraniczney, ſtoſowny do ſtopy monety Kraiowey, nie inaczey iednak, aż wprzód trzema Mieſiącami przynaymniey wyda publiczne o tym oſtrzeżenie.

22do. Monecie wſzelkiey Zagraniczney wchód i wychód wolny na granicach Państwa Rzeczypoſpolitey broniony nie będzie. Zdawkowey, czyli bilonowey monecie wchòd wolny nie ma bydź dozwolony. Fałſzowaną monetę Kommiſſya zabierać y konfiſkować będzie.

23tio. Mocna będzie Kommiſſya, bądź z pośrzód ſiebie wybranych, bądź inne iakie oſoby wyſyłać do obieżdżania Prowincyi, czyli Repartycyi Celnych, do weyrzenia w ſtan kaſs i fabryk Rzeczypoſpolitey, tudzież do nabycia innych potrzebnych Rządowi ſwoiemu wiadomości; w czym wſzyſtkim, żadney od nikogo przeſzkody mieć nie będzie.

24to. Oprócz Officyaliſtòw przy boku Kommiſſyi zoſtaiących, mieć ieſzcze będzie Kommiſſya Officyaliſtów Skarbowych na Pro-

wincyach potrzebnych, do wyboru i dozoru dochodów publicznych. Kommiſſya mocna będzie powiękſzać, lub umnieyſzać liczbę tych Officyaliſtòw, podług potrzeby. W zdarzeniu nie odbitey potrzeby powiękſzenie, lub umnieyſzenia liczby Officyaliſtów na Prowincyach albo naznaczenia onym więkſzey, lub mnieyſzey penſyi, przyczyna takowey rezolucyi Kommiſſyi, bydź powinna dokładnie wyſzczególniona w Protokule.

25to. Do władzy Kommiſſyi należy wybór wſzyſtkich Officyaliſtów Skarbowych, tak przy boku Kommiſſyi, iako też i na Prowincyach zoſtaiących, a to podług naſtępuiących przepiſów: 1mo. Kommiſsya trzymać będzie wierną *Conduite* Liſtę wſzyſtkich Officyaliſtòw Skarbowych, ktòrą co rok examinować i weryfikować ma. 2do. Nie wolno umieſzczać na żadnych wyżſzych ſtopniach Officyaliſtòw Skarbowych, począwſzy od Rewizora i Piſarza, tylko z Officyaliſtòw w aktualney ſłużbie Skarbowey zoſtaiących, i w *Conduite* Liście za zdatnych i zaſłużonych, przez Kommiſsyą uznanych. 3tio. Nikt nie może bydź Officyaliſtą Skarbowym, kto nie ma za ſobą doſtateczney Ewikcyi w właſnym maiątku, albo w poręce. Podſkarbi Prezyduiący, a w ie-

go niebytności, Podſkarbi mieyſce iego zaſtępuiący, w niebytności zaś Podſkarbiego, pierwſzy z porządku wedle Prawa Prezyduiący, podawać będzie na Seſsyi Kommiſsyi Kandydatów, na wſzyſtkie wakuiące ſtopnie Officyaliſtów Skarbowych. Kommiſsya zaś w komplecie Prawem przepiſanym decydować będzie przez ſekretne wota przyięcie, lub odrzucenie onych, a to póty, do póki którego z podawanych Kandydatów na mieyſce wakuiące nie przyimnie. 4to. Gdyby na wakuiącą Funkcyą Skarbową, i za taką przez Kommiſsyą uznaną, Podſkarbi Prezyduiący w Kommiſsyi, lub mieyſce iego zaſtępuiący, nie podawał Kandydata w ciągu dwóch dni, od czaſu przyiętey poręki, w tedy pierwſzy po nim z porządku ma to dopełnić,

26to. Doſtateczność Ewikcyi Officyaliſty nigdy nie będzie decydowana ſekretnemi wotami, lecz zawſze głośnemi. Oſoby Kommiſsyą ſkładaiące, przyimuiące niedoſtateczną Ewikcyą, ſami będą w odpowiedzi za uczynioną ſzkodę Skarbowi; przeto obowiązkiem Kommiſsyi ieſt przeglądać kaucye, ſtrzedz onych pewności.

Poręcznikiem bydź nie może : 1mo. Ten, komu Prawo czynić Tranzakcyi niedozwala. 2do. Kto w Kommiſsyi Skarbowey zaſiada, wyiąwſzy wezwanych Aſseſsorów. 3tio. Officyaliſta w iakimkolwiek bądź ſtopniu w uſługach Skarbu zoſtaiący.

27mo. Gdy Kommiſsya doſtrzeże iakakolwiek, choć naymnieyſzą ſzkodę ſkarbu przez Officyaliſtę uczynioną, ma natychmiaſt uwiadomić Poręcznika iego. czego gdyby nie uczyniła, albo naleziony, i dowiedziony deceſs, na raty podzieliła, i poczèkała, albo przeſtępnego Officyaliſtę na mieyſcu Funkcyi zoſtawiła, w tedy nie iuż Poręcznik, ale Kommiſsarze komplet na òw czas ſkładaiący, będą w odpowiedzi za ſzkodę ſkarbu. Wolno będzie Porecznikowi cofnąć daną za Officyaliſtą porękę, o czym ćwierć rokiem pierwey oſtrzedz powinien Kommiſsyą przez Memoryał, pòki zaś tego nie uczyni, w czaſie i ſpoſobie opiſanym, pòty do odpowiedzi z poręki obowiązanym będzie, równie iako i za każdą przez Officyaliſtę ſzkodę uczynioną Skarbowi, w przeciągu cwierci roku od daty podanego Kommiſsyi Memoryału.

28vo. Zaden Officyalista funkcyi swoiey Skarbowey przedawać, ani ustępować nie może. Kommissyi zaś obowiązkiem będzie podawać na każdym Seymie Ordynaryinym Deputacyi do examinu iey czynów wyznaczoney, regestr dobrze wysłużonych Officyalistów Skarbowych.

29no. Kommissya będzie mieć Rząd y władzę zupełną nad Officyalistami Skarbowemi, będzie obowiązana przepisywać im Instrukcye. Będzie mogła wyrokiem swoim oddalać ich *in OEconomicis*, i sądzić kryminalnie w przestępstwach, do iey Sądu należących, podług niższego opisu.

30mo. Milicya Skarbowa będzie pod Zwierzchnim rządem Kommissyi, a pod szczególną kommendą Prezyduiącego w Kommissyi.

31mo. Wszystkie obwieszczenia Kommissyi Skarbowey bydź powinny zaraz i bez opłaty oblatowane we wszystkich Aktach, ile razy tego Kommissya żądać będzie, tudzież z Ambon ogłaszane, i do drzwi Kościelnych przybiiane.

32do

32do. Zadne Akta wzbraniane nie będą Kommiſsyi do wyſzukiwania wſzelkich Dokumentów tyczących ſię intereſsòw Skarbowych, od takowych zaś wypiſów ſkarb więcey płacić nie ma, iak po iednemu złotemu od arkuſza.

VI.

Władza Sądowa Kommiſſyi.

1mo. Do Sądu Kommiſsyi Skarbowey należą ſprawy naſtępuiące: 1mo. O pokrzywdzenie i naruſzenie Skarbu Rzeczypoſpolitey w dochodach publicznych pod rząd i dozòr Kommiſsyi oddanych; tudzież o fałſzowanie aſsygnacyi Kommiſsyi do kaſs Skarbowych. 2do. O przeſtępſtwa Officyaliſtów Skarbowych, tudzież o krzywdy przez Officyaliſtów, i nawzaiem Officyaliſtom przez kogokolwiek bądź wyrządzone, a to iedynie z powodu ich funkcyi i obowiązkòw Skarbowych. Wſzelkie bowiem inne z Officyaliſtami ſprawy, ich funkcyi i obowiązkòw Skarbowych nie tyczące ſię, należeć maią do Sądòw właściwych, podług Prawa. 3tio. Sprawy handlowe między Kraiowemi i zagranicznemi Oſobami, wynikłe iedynie z niedotrzymania kontraktòw han-

dlowych. 4to. O zgwałcenie beśpieczeństwa Juryzdykcyi Kommissyi, osòb Kommissarzów i Officyalistòw Skarbowych w mieyscach, gdzie z Urzedu znaydować się będą. 5to. W rodzaiach takowych spraw, gdzieby wyznaczenie Sądu Ziazdowego na Akta Inkwizycyi, kalkulacyi, lub weryfikacyi było potrzebne, takowe Kommissya Skarbowa naznaczać będzie, a Urzędy Ziazdowe przeciw Prawu postępuiące, poprawiwszy ich czyny, po ukaranie do Sądu z Prawa należnego odeszle.

2do. Zadnych innych spraw Kommissya sądzić nie bedzie mogła, choćby się kto poddawał dobrowolnie pod iey sąd.

3tio. Sprawy do Kommissyi należące przychodzić będą prosto do iey Sądu. Sąd zaś Kommissyi, iest Sądem *Ultimæ Instantiæ*.

4to. Pomoc Woyskowa nigdy odmòwiona bydź nie ma do Exekucyi Wyroków Kommissyi Skarbowey, tudzież i Not iey Rekwizycyonalnych, ściągaiących się do Officyalistòw Skarbowych.

5to. Co się zaś tycze Prowincyi Litewskiey, Sąd dla niey ustanowiony, zostawuiemy do osobnego opisu Prawa.

VII.

Porządek postępowania Kommissyi.

1mo. Kommissya Skarbowa zawsze ciągle i bez przerwy odbywać się będzie. Obrani Kommissarze zaczną Urzędowanie swoie naypoźniey w sześć dni po obraniu, a poki ci na Kommissyi nie zasiądą, Kommissarze kończący funkcyą, pełnić będą bez przerwy obowiązki prawem przepisane.

2do. Kommissya miewać będzie co dzień Sessye swoie, wyiąwszy Dni Swiąteczne, w ktorych gdyby nagła wypadła potrzeba, wtedy za obwieszczeniem przez Prezyduiącego, Kommissarze na nadzwyczayną Sessyą ziechać się powinni.

3tio. Przy zaczęciu każdey Sessyi przytomność Podskarbich i Kommissarzow, zapisana bydź ma; spoźnione zaś Podskarbich, lub Kommissarzow na Sessyą przybycie, tak ma bydź zapisane, aby wiadomość została, i o czasie spoźnionego na Sessyą przybycia, i o przytomności Osob przy każdey decyzyi. Baczność na to całey Kommissyi, a szczególniey Prezyduiącemu, i trzymaiącemu Proto-

kuł zalecamy: W przypadku, gdyby ſię komplet nie zebrał, przytomni Kommiſsarze podpiſami właſnemi pilność ſwoię zaświadczą.

4to. Zaden Kommiſsarz oddalać ſię nie ma bez pozwolenia Kommiſsyi, W protokule zapiſany będzie czas pozwolony Kommiſsarzowi do oddalenia ſię. Kommiſſya ſtrzedz będzie, żeby ieden przynaymniey Kommissarz nad komplet zawſze był w mieyſcu Kommiſſyi przytomny tak, ażeby do każdey decyzyi Kommiſsyi komplet był zapewniony. Podſkarbiego z kolei ſwoiey zaſiadaiącego, obowiązkiem będzie, na każdey Seſsyi Kommiſsyi znaydować ſię. Wſzyſtko to Kommisſya w Ordynacyi ſzczegòlney dokładnie przepiſać ma.

5to. Podſkarbiowie i Kommiſſarze odbierać będą przy końcu Kwartału czwartą część penſyi ſwoiey roczney, penſye nie przytomnych Kommiſſarzów rozdzielać ſię maią na przytomnych, układ tego ma być zrobiony w Ordynacyi. Gdyby zaś który z Podſkarbich nie był przytomny na Sessyach przez czas w Ordynacyi Kommiſſyi ſobie przepiſany, w tedy Penſya iego Miniſtrowſka za ten czas w Skarbie zoſtawać będzie. Karze po-

trącenia penſyi, podpadać nie maią Podſkarbiowie i Kommiſſarze ci, ktòrzyby z wyraźnego zlecenia Kommiſſyi w intereſſach Skarbu oddaleni byli, i ci, którzyby z przyczyny rzetelney choroby na Seſſyach Kommiſſyi przytomnemi być nie mogli; rzetelność zaś choroby zaprzyſięgą przed Kommiſſyą na pierwſzey Sessyi. Gdyby ktòry Kommiſſarz umarł, Penſya Jego przez niego nie doſłużona w Skarbie Publicznym zoſtanie.

6to. Wſzelkie decyzye i rezolucye Kommiſſyi, iednomyślnością, lub większością zdań, ſtanowione bydź maią Rowność zdań, Prezyduiący rozwiąże. W Sądach, po głośnych zdaniach, ſekretne kreſki iść mogą, gdyby który Kommiſſarz ich żądał; w innych zaś wſzyſtkich decyzyach i rezolucyach Kommiſsyi, ſekretne kreſki mieyſca nie maią; ale każdy decyduiący zaraz nie wychodząc z Jzby, i właſną ręką zapiſze w Sentencyonarzu rozpis, czyli zdanie ſwoie, różne od większości zdań decyzyą ſtanowiących. Zadne iednak rozpiſy nie będą mogły tamować ſkutku wſzelkich decyzyi i rezolucyi, większością zdań w Kommiſſyi zapadłych.

7mo. Kommiſſya mieć bedzie dwa Sentencyonarze, ieden Sądowy, drugi Ekonomiczny, w pierwſzym każda decyzya Sądowa, w drugim wſzyſtkie inne rezolucye, i czyny Kommiſſyi zapiſywane będą. Takowe Sentencyonarze maią bydź utrzymywane przez dwóch Kommiſſarzòw, a wſzyſcy ſkładaiący Kommiſſyą *cum voto decisivo* przytomni, podpiſywać one będa na każdey Seſſyi. Nie podpiſuiący ſię w Sentencyonarzu, a przytomny, rozumiany bydź ma za zgadzaiącego ſię z zapadłą rezolucyą, i ſam tylko rozpis podług wyżſzego paragrafu uczyniony zaświadczać będzie zdanie różne od więkſzości.

8vo. Prócz Sentencyonarzów, będą w Kommiſſyi trzy protokuły; w iednym z nich Noty, Rezolucye, i wſzyſtkie dzieła Ekonomiczne Kommiſſyi, w drugim Dekreta wpiſywane bydź maią *per extensum.* Prezyduiący podpiſywać będzie obydwa, nie wprzòd iednak, aż po dokładney konfrontacyi z decyzyami, i rezolucyami w Sentencyonarzu zapiſanemi. Do takowych protokułòw należące wpiſy, bydź maią naypoźniey zrobione w dni ośm, od czaſu zapiſaney w Sentencyonarzu decyzyi, lub Rezolucyi: za niezachowanie przepiſu tego, Piſarz odpowie w Kom-

missyi. Trzeci Protokuł będzie Sekretny, w ktòrym wpisywane bydź maią całkowicie wszystkie te Ekonomiczne Rezolucye, i dyspozycye Kommissyi, które dla skuteczniey szego wykonania muszą bydź w sekrecie do nieiakiego czasu zachowane. Ten Protokuł sekretny, ieden z Kommissarzòw utrzymywać będzie, a wszyscy przytomni składaiący Kommissyą *cum voto decisivo* podpisywać go maią.

9no. Wszystkie Memoryały, a oddzielnie rapporta, numerowane bydź maią. Na tych Memoryałach i rapportach ieden z Kommissarzów zapisywać będzie dzień podania onych, i dzień uczynionych na nie rezolucyi. Wszystkie Memoryały i Rapporta, Kommissya ułatwiać ma porządkiem daty podania: te iednak, któreby prędszey wymagały rezolucyi, choćby poźniey podane były, pierwiey ułatwiane bydź mogą, ieżeli potrzeba tego uznana będzie przez większość zdań w Kommissyi.

10mo. Wolno będzie Kommissyi prace swoie między Kommissarzòw podzielić, ktòrzy w swoich wydziałach przygotowane planty rezolucye, i tym podobne dzieła *proiedive* przynosić będą pod decyzyą Kommissyi.

Rozkład takowy ma bydź zapiſany w protokule.

11mo. Kaſsa generalna Skarbowa, na trzy zamki zamknięta bydź powinna; do ktòrey klucz ieden będzie przy Prezyduiącym w Kommissyi, inne zaś dwa, przy dwóch Kommiſsarzach; tak, ażeby ani żadna Percepta przyimowana nie była do Kaſsy, ani żadna expens z niey niewydana, bez tych trzech Oſòb, przy których klucze od Kaſsy będą.

12mo. Wſzyſtkie gatunki Jntrat Skarbowych wciągane będą w Rachunki Skarbowe. Zadna Percepta przyięta, a Expens zaaſsygnowana nie będzie, bez wyraźney dyſpozycyi Kommiſsyi; Kommiſsya zaś takowey dyſpozycyi nie ma wydawać, aż po uczynioney pierwey przez ſiebie w komplecie zwyczaynym, lub przez Kommiſsarzów od ſiebie wyznaczonych, dokładney weryfikacyi y konfrontacyi z iſtotną perceptą.

13tio. Aſsygnacye do Kaſs Prowincyonalnych z woli Kommiſsyi wydawane, podpiſywane bydź maią przez tych, przy których ſą klucze od Kassy generalney, i przez Superintendenta Kaſsy.

14to. Trzymaiący klucze od Kassy, wypłacać będą raz na tydzień Superintendentowi Kassy assygnowane przez Kommissyą pieniądze, a to podług wyraźnych dyspozycyi Kommissyi. Pozostałe od wydatków pieniądze przy sobie złożyć każą do Kassy. Tygodniowy Bilans Kassy, przez siebie podpisany, Kommissyi podawać maią.

15to. Wszystkie Uniwersały, obwieszczenia, i Noty Kommissyi wychodzić będą pod tytułem: *Kommissya Skarbowa Oboyga Narodów:* a przez Podskarbiego Prezyduiącego w Kommissyi podpisane bydź maią, który gdyby przytomnym nie był, pierwszy z porządku Kommissarz podpisze. W każdym zaś Uniwersale ma bydź wymienione Prawo, na mocy którego, Uniwersał wychodzi. Wszelkie inne dyspozycye, Rezolucye, i Assygnacye Kommissyi Extraktem z protokułu wydane będą. Wypisy zaś z protokułu sekretnego stwierdzone bydź maią podpisem Prezyduiącego.

16to. Pieczęć Kommissyi Skarbowey będzie Herb Oboyga Narodów z napisem. Takowa Pieczęć przykładana bydź ma do wszy-

E

ſtkich Expedycyi publicznych i Exktraktów dla dania im większey uroczyſtości.

17mo. Wſzelkie z Kancellaryi Kommiſsyi Extrakty z korektą i pieczęcią darmo wydawane bydź maią; wyiąwſzy Dekreta, od których płacone bydź ma po Złotemu od Arkuſza.

18vo. Wreſzcie Kommiſsya Skarbowa ułoży Ordynacyą ſtoſowną do ninieyſzego Prawa i tę do potwierdzenia Seymowi poda.

VIII.

Powinności i ſtoſunki Kommiſſyi, względem Seymu.

1mo. Kommiſſyi Skarbowey Oboyga Narodów powinnością będzie na każdym Seymie Ordynarynym: 1mo. Zdawać ſprawę ze wſzyſtkich czynów ſwoich, tudzież z przychodów i rozchodów ſkarbu Rzeczypoſpolitey pod iey rząd oddanych, a to przed Deputacyą tym końcem z Seymu wyznaczoną, podług opiſu w Roździale o Seymie. 2do. Podawać Seymowi wydrukowane tabelle wzmiankowane w wyżſzych Artykułach Roździału

tego. A nadto wydrukowane tabelle wſzelkich przychodòw i rozchodów ſkarbu Rzeczypoſpolitey pod iey rząd oddanych, z wyſzczególnieniem koſztów w percepcyi; Tabellę długòw wſzelkich Rzeczypoſpolitey opłaconych, i do opłacenia zoſtaiących; na koniec tabellę Bilanſu handlowego.

2do. Wolno będzie każdemu Obywatelowi do Deputacyi Examinuiącey czyny Kommiſſyi, podawać na piſmie, z podpiſem ręki właſney, zarzuty i zażalenia ſwoie na Kommiſſyą; lecz delacya Obywatela na Kommiſſyą o iey czyny urzędowe, iść nie może; wyiąwſzy oſobiſte wyſtępki tych, którzy w Kommiſſyi zaſiadaią, a to w przypadkach y ſpoſobie w Rozdziale o Sądach przepiſanym.

3tio. Gdyby z Relacyi Deputowanych okazał ſię czyn iaki naganny; Seym podług okoliczności i gatunku przewinienia, czyn takowy Kommiſſyi, albo nagani, i iey rozporządzenie, czyli Rezolucye ſkaſſuie, albo oſkarżone oſoby Kommiſſyą składaiące pozwać każe Inſtygatorom Narodowym do Sądów Seymowych po rozſądzenie i ukaranie.

4to. Ponieważ we wszystkich czynach y Rezolucyach Kommissyi Ekonomicznych rozpisy wolne zostawiliśmy ; przeto, gdy oskarżone osoby Kommissyą składaiące pozwane będą z woli Seymu , na Sądy Seymowe, też osoby winne bedą zdania swoie rozpisem usprawiedliwiać.

5to. Jeżeli czyny Kommissyi nie okażą się naganne, albo w Sądach Seymowych usprawiedliwione zostaną ; Seym da Kommissyi zaświadczenie i zakwitowanie, z dokładnym Remanentu opisaniem.

IX.

Obowiązki i stosunki Kommissyi, względem Straży.

1mo. Kommissya Skarbowa powinna wiernie donosić Królowi w Straży, o wszelkich czynach swoich , a to przesyłaiąc Rapporta na ręce Ministra Skarbu w Straży. Gdyby zaś Minister odebranego Rapportu Królowi w Straży, naydaley na pierwszey Sessyi nie podał, w tedy Kommissya prosto do Kancellaryi Straży przesłać swóy Rapport powinna będzie ; oprócz zaś zwyczaynych donie-

ſień i Rapportów, powinnością będzie Kommiſſyi na każde zapytanie i żądanie Króla w Straży, dać dokładną odpowiedź i explikacyą, oraz informacyą w tym wſzyſtkim, w czym uwiadomionym bydź zechce.

2do. Wſzyſtkie decyzye Króla w Straży z podpiſem Miniſtra iednego, do posłuszeńſtwa obowiązywać ią będą; w przypadku zaś, gdyby Kommiſſya odebrawſzy takie zalecenie przez decyzyą Króla w Straży, oſądziła więkſzością głoſów, też zalecenie bydź przeciwnym prawu, *proviſorie* posłuſzna będąc w wykonaniu takowey decyzyi, poda nieodwłocznie uwagi ſwoie Królowi w Straży, a gdyby Król nie ſkłaniał ſię do tych uwag, ma upraſzać Króla o zwołanie Seymu, gdyby zaś Król Seymu niezwołał, ma o to podać na piſmie żądanie ſwoie Marſzałkowi Seymu, pod odpowiedzią Seymowi.

3tio. Wſzelkie żądania, zapytania, zalecenia, odpowiedzi, explikacye; słowem: wſzelkie wzaiemne między Królem w Straży, a Kommiſſyą czynności, maią bydż podawane na piſmie, z podpiſem przytomnych komplet ſkładaiących w Kommiſſyi.

X.

Stoſunki Kommiſſyi Skarbowey z innemi Rządowemi Rzeczypospolitey Kommiſſyami, tudzież z Kommiſſyami Woiewódzkiemi.

1mo. Kommiſſya Skarbowa w każdey Rządowey Rzeczypoſpolitey Kommiſſyi ſzukać może pomocy, informacyi i wzaiemnego zznieſienia ſię, czy przez piſma, czy przez wyznaczone z grona ſwego do konferencyi oſoby, czego gdy uzna potrzebę, przeſzle do niey żądanie ſwoie przez Notę, z dokładnym wyłożeniem rzeczy, o którą iść będzie; wzaiemnie na wſzelkie do ſiebie od innych Rzeczypoſpolitey Kommiſſyów przeſyłane Noty, Kommiſſya Skarbowa powinna będzie bez zwłoki dawać odpowiedź na piſmie, nie odmawiaiąc w niczym potrzebney pomocy, iaka z Prawem i Władzą iey udzieloną zgadzać ſię będzie.

2do. Prawidła ſtoſunków Kommiſſyi Skarbowey, względem Kommiſſyów Woiewódzkich, ſą opiſane w Rozdziale o Kommiſſyach Woiewodzkich.

Przysięga Kommissarzów.

Obrani Kommissarze w obecności Króla i Stanów Seymuiących, a nieprzytomni, w mieyscu Juryzdykcyi Kommissyi, wykonaią przysięgę, którey Rota będzie następuiąca:

„ Ja N. przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Tròycy Swiętey Jedynemu, „ na to: iż pensyi Zagraniczney nie biorę, „ i brać nie będę; iż wybrany na Urząd „ Kommissarza Skarbowego, całości dochodów publicznych rządowi Kommissyi Skarbowey poleconych, wiernie dostrzegać, a „ od uszczerbku i iakiegokolwiek onych uszkodzenia, bronić będę. Tychże dochodów, „ ani na co innego, tylko na wydatki Prawem przepisane, ani więcey nad opis Prawa, używać nie dopuszczę; iż sprawy Sądom Kommissyi Skarbowey polecone, podług Boga, Praw, sprawiedliwości i dowodów, sądzić będę; sekret Izby dochowam, „ i wszelkie obowiązki i powinności Prawem „ Urzędowi temu przepisane, gorliwie i rzetelnie dopełnię, Władzy większey nad Prawo sobie pozwalać, a prawem pozwoloney, „ na złe używać nie będę; zgoła, w całym

„ Urzędowaniu moim, nieuwodząc się żadne-
„ mi względami, przyiaźnią, lub nienawiścią,
„ darów żadnych i obietnic nie przyimuiąc,
„ Boga, Prawo i sprawiedliwość za iedyny
„ cel mieć będę. Tak mi Panie Boże dopo-
„ móż i niewinna Syna Jego Męka. „

Podskarbiowie, oprócz wykonaney na dostoieństwo Ministra Przysięgi, powtórny raz przy pierwszym zasiadaniu swoim w Kommissyi, przysięgną przed nią na Rotę wyżey przepisaną.

DEKLA-

DEKLARACYA

względem następuiących przez Kommissyą Skarbową Rzeczypospolitey Oboyga Narodów urządzeń:

1mo. Gdy dozór Koron w Krakowie będących Kommissyi Skarbowey Rzeczypospolitey Oboyga Narodów oddaliśmy; przeto Kommissya wybierze z pomiędzy siebie Delegowanych, ktòrzy z Warszawy do Krakowa ziechawszy, regestr takowych Koron i Znamion spiszą, i Nam Królowi, i Stanom podadzą; dla dozoru zaś skuteczniey szego trzy klucze od składu Koron w sposobie o kassie generalney opisanym urządzą, czwarty zaś klucz Kustosz Koronny utrzymywać ma od tychże Koron, pod rowną odpowiedzialnością; Kleynoty zaś i inne *mobilia* Rzeczypospolitey służące, przez samą Kommissyą tu w Warszawie pod trzema kluczami strzeżone bydź maią.

F

2do. Wyłączywszy teraźnieyszym Prawem, niektóre rodzaie Spraw od Sądu Kommissyi Skarbowey, też Sprawy do Sądów Ordynaryinych odsyłamy, zaczęte iednak Sprawy w Kommissyach Skarbowych, a do ich Władzy sądzenia, podług dawnieyszych Praw należące, w Koronie w Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodow, w Litwie zaś w Sądzie Udzielnym Skarbowym kończone bydź maią podług Prawa o tymże Sądzie. Miastu zaś Lesznu *Forum* teyże Kommissyi podług osobney z dziedzicem Konwencyi zabespieczamy. Jeżeli to *Forum* podług wyraźnych Przywileiów Sądowi Assessorskiemu nie należy.

3tio. Zlecamy Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodów, aby Instruktarze Celne przeyrzała, i stosownie do potrzeb Handlu, i aktualnego szacunku Proiekt Instruktarzów nowych Nam Krolowi i Stanom do approbacyi podała, a fundusz akcydensowy od złotego y wagi do opisu Instruktarza wybierać dozwalamy.

4to. Układ Kommissyi Skarbowey w wysyłaniu Applikantów Skarbowych, do uczenia się nauk Mineralogicznych, Mechaniki,

Hidrauliki porwierdzamy, i aby Kommifsya Skarbowa Oboyga Narodòw fześciu Uczniów kofztem publicznym tych nauk uczyć kazała, tudzież potrzebnych Machiniftòw sprowadziła, mieć chcemy.

5to. Wybieranie opłaty kwitowego, wizowego, i cetnarowego na cłach do dalfzey decyzyi Stanów zoftawuiemy. A iako Prawem takowe opłaty nie były dotąd nakazane, tak procedera z tego źrzòdła wynikłe na wzaiem uchylamy. Szelągowe zaś w Wielkim Xięftwie Litewfkim przy podatkach importowane pod dalfzym Rządem Kommiffyów Woiewódzkich, tak, iak w Koronie zachowuiemy.

DEKLARACYA

Względem Osòb podaiacych fie do Magiftratur Rzadowych.

Każdy Seymik Elekcyiny Pofelfki, po odbytym wybiorze Poflòw, obowiazany będzie każdemu żądaiącemu z Obywatelów Woiewòdztwa fwoiego, Ziemi, lub Powiatu z Sta-

nu Rycerſkiego, iedynie Cywilnego, Poſseſsyą, zdolność i ſtopień podług Prawa maiącemu dać zaświadczenie na żadanie iego, za którym ten zapiſywać ſię mocen będzie do przyſzłego wyboru na Seymie, na Kandydata do Magiſtratur Rządowych, do których ſię poda, to ieſt do Kommiſsyi, bądź Policyiney, bądź Skarbowey, bądź Woyſkowey O. N. albo Sądow Aſseſsorſkich Koronnych, czy Litewſkich. Takowe Zaświadczenie Województwa, Ziemi, lub Powiatu Obywatele maiący, podawać ſię za Kandydatów do Laſki będą, a z pomiędzy nich Prowincyonalne Seſsye, podług Prawa *o Seymie* wybierać maią, w którym to wybiorze przekonanie Poſłów wiązanym bydź nie może, i wybór Obywatela Zaświadczenie maiącego z któregokolwiek bądź Seymiku zoſtawiamy każdemu Poſłowi wolny, oraz z kończących Funkcye ſwoie, ieżeli ſię który z nich do Laſki poda *respective* Magiſtratury, w którey zaſiadał, wolność zupełną wybierania zoſtawuiemy, bez zaświadczenia Seymikowego.